

CAPUT V.

Et Apostolus tertio rogatus merorem concepit: *Contristatus est.* Prædixerat illi Dominus infidelitatem per triplicem negatione: *Ter me negabis.* Et nullam vultu afflictionis, vel tristitiæ præ se tulit significationem. Cur Petrus non in hac, sed in illa opportunitate tristatus? Quia rogationes illas iudicavit dubitationes, & diffidentias sui amoris, & plus sensit veri in dubium suum amorē, & eoque existere diffidentiam, quam audire certum prænuntium de triplici transgressione fidelitatis. Diffidentia est maxima amanti offensā. & cum amor Christi summus fuerit, eum ex ingratitude Judas diffidens summē offendit: *Tanquam ad latronem existis cum gladijs, & fustibus comprehendere me? quotidie apud vos sedebam in templo docens, & non me tenuistis.* Non queritur Dominus de captura, sed queritur venientes ad capiendū manu armata. Et quod nam maius scelus erat in modo capiendi, scilicet per armatos factellices, quam in substantia capturæ? Modus ille secum ferebat, & indicabat diffidentiam amoris, quasi sine armis, & violentia Dominus non se traderet: & non æquē sentit Dominus opprobriū capturæ, quam diffidentiam amoris: qui enim amanti diffidit, amoris excessus dehonestat. Cum verò amor Christi tantum excesserit in diligendo, & ferendo, hominum ingratitude se magis crudelem exhibuit in patientiam: est enim cor ingratum eò magis tyrannus, quò plus obstringitur.

Matth.
26.

Dum se Christus pro ingratis deprimeret, amor manifestavit excessum.

§. PRIMUS.

Amor qui est in excessu, novit deprimi, seu humiliari.

641 **A** Morem Christi vidimus sapientem, & patientem: modò videbimus humilem ac liberalem erga ingratos: quæ sunt attributa amoris Christi. Fuit patientia infinita, humilitas profunda: solus enim novit se deprimere qui novit amare. Prior amoris excessus, & magis cadens in patientiam, est subactio: prior deinde patientia est, quæ ab humilitate proficiscitur. Depressit se Deus, cum fieret homo: se ad pedes peccatorum hominum provolvit, suis hostibus se commisit apprehendendum, ut affixus, blasphematus, & depectus mortem subiret: & certè nec Deus se poterat magis dejectere, nec humilitas profundior esse. Humilitas inter omnes maxima extitit in eo, quòd Deus fieret homo, tum propter naturam, quam assumpsit, tum propter excessum quo nos dilexit: nã se fecit mortalem, ut ex amore pro hominibus moreretur: *Excimaya sentiepsum.* Narrat sacer textus amorem, que Jonathas dilexit Davidem, & illum exponit dicens animam Jonathæ fuisse unitam animæ Davidis: *Animam Ionathæ conglutinata est anima David.* Quanto plus excedit descensus

Humilitas prior affectus amantiss.

Ad Phil.
2.

1.R.g.18.

fus

fus Dei ad homines, ut homini uniretur! Nam distantia inter animas finita est, inter Deum, & hominem infinita: amor divinus conjunxit Deum, & hominem in eodem supposito, quòd vinculum strictius est, quàm duarum animarum in uno corpore. Efficax fuit amor Jonathæ in conglutinando utranque illam animam: at nec Jonathas evasit fraudatus, nec David auctus honore. Nam Jonathas semper manebat filius Regis, & David spe certa succedendi Sauli in regno. In unione hypostatica longè maior est diversitas: Deus enim mansit loco servi: *Formam servi accipiens.* Homo evasit Dominus: Deus descendit, homo ascendit: Deus ut foret homo, ut esset Deus: & in hoc longè ardentius Christi amor erga homines refulsit.

Incar-natio ex hu-militate laudatur. Ad Phil.
2.

Amor ex-humilitate committitur.

642 Nulla actio inter omnes est, quæ magis commendat amorem, quàm ostentare excessus impendio depressionum. Laudibus exornat S. Pagina quiddam serviendo gessit Jacob ob suam pulchram Rachel: & non laudat obsequia Davidis gesta ob suam illustre Michol. Longè maiora fuere obsequia Davidis: nam Jacob pro sua Rachele nunquam exposuit vitam, & David sepe pro sua Michol caput in manifesta discrimina adduxit, sive gigantes truncaret, sive Philistheos interimeret. Si igitur David plura, & præclariora gessit, quàm Jacob, cur hic laudatur, ille raceatur? Ratio discriminis videtur in eo sita, quia David servivit propter Mi-

chol in rebus splendidis, & decoris, Jacob servivit ob Rachel in materia abjecta: David egit militem, inò tribunum militum Saulis, Jacob egit pastorem Labani: David suum probavit amorē actionibus honoratis, Jacob suum actionibus abjectis, & solū commendatur amor illius, qui prore amata deprimitur. De Magdalena dixit Christus: *Dilexit multum.* Videbatur aptius dicendum: Depressit se multum: nam quiddam gesserat in domo Pharisæi, actus depressionis, seu humilitatis fuere: ad pedes Christi retrò provoluta est; dum se conspectu Domini in dignam judicaverit: ipsos Domini pedes lacrymis rigavit, suisque absterxit capillis. Hæc omnia fuere potiùs signa humilitatis, quàm amoris: cur igitur Dominus commendavit amorem? Quia pro aliquo se nimium deprimere, & abjicere, est certius testimonium amoris plurimi, quia si eadē sit amoris, & depressionis mensura. Deus se adeò depressit, ut assumpta humana carne verum sit affirmare. Deus est homo, & sic diligendò adeò extulit hominem, ut verū sit dicere (homo est Deus) quia amor eò magis excedit, quò magis humiliter deprimatur.

Luc. 7.

§. SECUNDUS.

Amoris divini excessus est humilitas.

643 Divinus amor pro innata conditione, seu individua comite sortitur humilitatem, ita ut

Humilitas divini amoris est essentia. Luc. 14.

quò plus excedit, eò plus descendat: *Apparuerunt dispersa lingue tanquam ignis.* Si amor ignis est, & congenita ignis propensio est ascendere, quomodo in Apostolos absque ulla violentia delabitur? Hic est amoris excessus, ut cum natura sublimis sit, & alta petat, ita feratur, ac propendeat in res amatas, ut ipsis etiam abjectissimis se per descensum attingeret. Exigit à Christo diabolus in deserto ut genuflectat pronus ad ipsius pedes: *Si cadens adoraveris me.* Et Dominus verbis generosis tantam superbiam aspernat: *Vade satana.* In coenaculo tamen sponte provolvitur ad pedes diaboli, seu Judæ, in cujus cor jam diabolus fuerat illapsus: *Cum jam diabolus misisset in cor.* Quid in coenaculo se projicit Christus ad pedes dæmonis, quam depressionem indignatus recusat in solitudine triumphavit valor, in coenaculo amor: & quod valor dedignatur, amor amplectitur. Super caput Dei vidit Isaias Seraphinos? *Seraphim stabant super illum.* Super capita Cherubim vidit David in Cælo volantem Deum: *Ascendit super Cherubim, & volavit.* Si hoc loco tam altè ascendit, cur in illo tam profundè descendit? Si hic pedibus suis terit Cherubinos, cur illic Seraphinorum pedibus subjacet? Loquitur David de mysterio Ascensionis, & Isaias de mysterio Incarnationis: Ascensio fuit opus potestatis, Incarnatio opus amoris: *Quod enim in ea natum est, dixit*

Angelus de B. Virgine) de Spiritu Sancto est. Unde si Deum potestatis super Cherubinos sublimavit, amor infra Seraphinos depressit.

644 Ad eò per amorem Deus inclinatus fuit, ut se ad peccatorum pedes factus servus provolverit: *Formam servi accipiens.* Si Angelus Apocalypseos non permisit quòd Joannes ante illū genuflecteret, arbitratus tantum obsequium deberi soli Deo, cur Deus ipse propter homines, genuflectit ante Judam proditorē? Quia hac ipsa depressione manifestavit amorem: taliter se gessit Deus erga homines, qualiter se gerunt Angeli erga Deum: & quidē solus divinus amor potuit Deum tantum deprimere, & homines tantum sublimare.

645 Genua sua Christus ante peccatores flexit, & Michol contempsit Davidem, eò quòd, cum Rex esset Israel, psalleret ante arcam Testamenti: *Desepxit eum in corde suo.* Quod in Davide fuit reverentia erga Deum, in Christo fuit amor erga homines: & excessus æquè magnus, ac est distantia inter Deum, & homines. Fuit excessus maximus amoris Christi, quā Dei, quia cum esset Deus, se projecit ad pedes hominū: fuit maximus excessus Christi, quā hominis, quia cum esset homo, se provolvit ad pedes suorum hostium, ut eos à sceleribus ablueret. Fuit excessus amoris infinitè sapientis, quia sic amando nos docuit humilitatem: *Ut quemadmodum ego feci, ita & vos facia-*

Amor humilis. Ad Phil. 2.

Apoc. 4. Amorem sapiens dicit.

2. Reg. 6.

1. Cor. 13.

faciatis.

Majestas deponitur per amorem.

646 Dominus est Christus, & totius orbis Dominus, ex quoniam secundum rationē statui consonam ante illum flectere genua debuimus, utpote servi, & non ille ante nos, utpote Dominus. At ratio statūs altera est, altera ratio amoris. Nam ratio statūs postulat magnitudinem, ratio amoris compellit ad depressionē. Tres libros cōcinnavit Salomō; in duobus prioribus, quorum alter fuit Proverbiorum, alter Ecclesiastes, se Regem magnificè inscripsit: in tertio, qui fuit Canticorum, silentio titulum illum magnificum involvit. Cur igitur Sapiens Regium titulum, quem libris duobus illis præfixit, in tertio suppressit? Quia in prioribus ratio statūs, in ultimo ratio amoris prævaluit; nam in prioribus loquebatur cum vassallis, apud quos multum auctoritatis conciliat titulus Regis, quasi forent libri Regis dantis consilia subditis: in tertio loquebatur cum sponsa sancta, quam unicè diligebat, proindeque magnifico Regis titulo non erat locus: quia nunquā bene cohæserunt maiestas, & amor, secus humilitas, & amor: qui cunque enim magis excedit alium amando, magis excedit se deprimendo. In mundi exordio detinebatur Verbum creando, quod denotat magnitudinem, interim Spiritus S. *Ferebatur super aquas.* Quod denotat humilitatem: cum enim Spiritus Sanctus essentialiter sit amor, in depressionibus amor insignis est. *Vox de cælo au-*

dita est: Hic est Filius meus dilectus. Vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam. Quid? Pater loquitur de Cælo, & Spiritus S. descendit in terram? Ita: quia Patri adscribitur potestas, Spiritui Sancto amor: & sicut ad potestatem magnitudo, ita ad amorem pertinet humilitas.

647 Adhuc superfuit duo animadvertenda, nempe excessus humilitatis, & causa, ob quam se Christus abiecit, ut melius innotescat illius amor. Fuit excessus humilitatis profundissimus, quatenus Filius Dei jacet ad pedes vilissimorum peccatorū, Magister genuflectens ante discipulos, sedet diabolus tanquam in throno sublimatus in corde Judæ. Præcipiebat Deus arcam testamenti, eò quòd esset figura Christi, venerari tanto cultu, ut Oza capite pleteretur ob audaciam tangendi illā manibus: *Mortuus est ibi juxta arcam Dei.* Quomodo igitur Christus figuratus in illa arca genuflectit ante pedes Judæ.

Ut animadvertamus causam, videbatur supervacuus excessus, cum probè noverit Christus, illo non obstante, se à Juda vendendum, à Petro negandum, & à reliquis discipulis deserendum. At cum excessus talis fuerit, Christi operatio longè plus exaggeratur ex causa, ob quam Dominus ipse se lavit, quàm ex lotionē: siquidem in actione lavandi functus est opere, in causa lavandi perdidit motivum. Christus abjectus, diabolus antelatus! Christus fac-

Humilitatis Christi seu excessus.

2. Reg. 6.

tus servus ante pedes Judæ, diabolus factus dominus in illius corde! Deus plorans, diabolus triumphans! In solitudine dixit Christus diabolo: *Vade Satana, scriptum est enim; Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* Cur igitur permittit Christus quod in lotione videatur diabolus dominus, evadatque victor, & effusæ in finiti valoris lacrymæ perdantur? Ad pedes Judæ, & reliquorum discipulorum se Christus abiecit, & misericordiæ motus est, ut confunderet diabolum, doceret hominem, & suum commendaret amorem. Confudit diabolum, sic intelligentem, quod Filius Dei ita diligebat unam animam, ut se provolverit ad pedes Judæ, ut ab ejus corde diabolum expulerit: & quod solum cor a diabolo post se ipsum ignorabat Christum. Docuit hominem tam inastimabilis pretij animam esse, ut Deus ipse se deprimeret ad salvandum peccatorem, & Deum non sentire exponere proprium honorem, & perdere excessus, quando amittebat unam animam: quia non alius quàm suus erat dolor, vel sensus animæ.

648 Commendavit suum amorem in lotione illa pedum, quia ut amor accederet per excessum, debuit per humilitatem descendere: nam amor quod humilior, eò sublimior est. Non amisit Christus lacrymas ad pedes Judæ, quia illis suum amorem testatus est, simulque vehementissimè sentire perditionem animæ, quasi margaritæ suo infiniti valoris sanguine emptæ. Verùm depressio-

nes Christi captum omnem, & cogitatum humanum excedunt. *Gentibus autem stultitiam. Quia quod stultum est Dei, sapiens est hominibus.* Si prædico (inquit Apostolus) Deum fulgentem gloriâ, vel maiestate sublimem, facile homines accommodant aures ad credendum: quia indicant omnem magnitudinem rectè quadrare in immensum esse Dei: si autem prædico Deum humilem, & Cruci affixum, reputant insaniam: *Gentibus autem stultitiam.* Nam humilitas in Deo homine sapientia est, quæ excedit omnem creatam mentem: & ex hoc facile apprehenditur humilitatem esse magis propriam Dei hominis, quàm maiestatem: nam Deus maiestate gloriosus humana sapientia capitur: Deus humilitate depressus excedit omnem captum, & limites totius creatæ sapientiæ.

649 At si Christus irridet diabolum in solitudine promittentem sibi universi orbis ditionem, si cadens ad pedes ipsius provolvatur: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.* Cur postea genuflectit ante Judam, in cujus corde dominator infidebat diabolus evasurus victor? Ratio disparitatis solum erui potest ex amore Christi litigantis, seu contententis cum diabolo circa obtinendum cor Judæ. In hac opportunitate Christi amoregit magistrum exemplo, ut nos agamus discipulos imitatione. Certè (quantum assequi possum) plus operatus est ad possidendam unam animam, & unum cor, quàm

Matth. 4.

Anima
ram amor
in Civita.Amor
Christi af-
fuit.Humili-
tas Chris-
ti excedit
humanam
nec tem.
2. Cor. 1.Amor In-
Christi.
Matth. 44

quàm gessit pro universo mundo. Nam exposuit potentiam suam dedecori, cum sciret se non obrenturum Judam in contentione: secus erga universum mundum, à quo prævidebat Principem diabolum ejiciendum. Semper igitur commendatur amor quando deprimitur humilitate, ut ascendat excessu: nam quod magis humilis est, eò magis excedit.

S. TERTIUS.

Recusatio Petri in lavacro fuit ignorantia: & objuratio Christi fuit documentum.

Petri igno-
rantia in
recusatio-
ne lavac-
ri.
Joan. 13.

650 Emphatica fuit recusatio, qua Petrus Christum lavare pedes volentem retardavit: *Domine tu mihi:* Et mystica fuit reprehensio, qua Christus sugillavit Petrum recusantem: *Tu nescis modò.* Petrus videtur recusasse sapienter, ut pote probè noscens Christum, quem antea Filium Dei vivi confessus fuerat, & tunc se peccatorem indignum fatebatur: quo non obstante, Dominus illum ignorantia coarguit, eique supplicium minatur æternum: *Non habebis partem mecum.* Interrogat Christus discipulos, quid sentiant de ipsius persona? Ante omnes, quasi suo, & illorum nomine respondet Petrus: *Tu es Christus filius Dei vivi.* Pro tali confessione se illi gratum præstans Dominus spondet cælestes claves, & suæ Ecclesiæ principatum: *Beatus es Simon Barjona, Provol-*

Humilitas
Christi
fuit Petro
admiratio.
Matth. 16

vit se Christus ad pedes Petri, ut eos lavet, & Petrus ex supernaturali cognitione tantæ personæ demiratus tantam humilitatem recusat, & à Christo appellatur nescius, facta cõminatione mortis æternæ. Quænam culpa fuit Petri demirantis Filium Dei ad suos pedes prostratum? Ex prima confessione, meretur Petrus claves cælestes, & ex secunda, cui adjecit admirationem: *Domine, tu mihi lavas pedes?* objuratur? Maius videtur fuisse meritum, quod Petrus Christum fateretur Dei Filium illa recusatione, & admiratione, quando vidit tantam Maiestatem depressam, quàm post interrogationem à Christo factam tanquam Magistro: nam priori opportunitate se Christus gessit Dominum, posteriori servum.

652 Dignus fuit Petrus reprehensione illa; imò cognitio ipsa, quam recusatione exhibuit, culpam auxit: nam si Petrus noverat Christum Filium Dei, & illi adventasse horam amoris, *venit hora ejus*, non debuit aspernari depressionem Christi ad suos pedes provoluti: nam præcipuus excessus amoris est humilitas. Tantum sustinet, quantum excedit: & quantum excedit, tantum deprimitur: amorem firmat patientia, sublimat humilitas. Præcipit discipulis Christus, ut supra humeros accipiant jugum legis suæ: per jugum utpote duorum conjunctionem, intelligitur amor, præsertim, quia lex Evangelica lex amoris est: & statim se Apostolis exemplar humilitatis

Amor
Christi hu-
milis.
Joan. 13.

Qq proponit:

Matth. 16 proponit: *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde.* Ut intelligerent, se tunc ad amandum fore doctos, quando humiliari didicissent: non enim poterant esse efficaçes in amando, si non essent humiles in amore. Sociantur charitas, & humilitas, ita ut semper qui magis ardentem dilexit, se magis humiliter deprefferit. Igitur Christi humilitas fuit amor, Petri reprehensio fuit documentum.

Humilitas quantum fuit à Christo.
 653 Amor Christi humilitas fuit: quia Christus reputavit maiorem excessum servire, quam redimere: & hoc non debuerat Petrus ignorare, quando recusavit lavacrum. *Si non laveris te, non habebis partem mecum.* Minatur Christus Petro aeternam damnationem, seu à summo bono separationem, si lavacro non consentiat. Olim cum Petrus ductus falso Christi amore, ei mortem dissuaderet, appellatus fuit à Christo diabolus, quasi illius munus gereret, dum hominum redemptionem impediret. Non fuit tam grave supplicium, atque est id quod modò denuntiat. Fortè qui erat secundus lapsus Petri: & erroris per consuetudinem committi difficilis est correctio. Verùm iudico evenisse, quia plurius facit Christus servire, quam redimere: unde maius Petro impendit supplicium volenti impedire Christum servientem, quam Christum redimentem: *Non habebis partem mecum.* Propter duo venit Christus in mundum, alterum, ut nos redimeret: *Misit Deus*

Filium suum, ut salvetur mundus per ipsum. Alterum, ut nobis servirer: *Non veni ministrari, sed ministrare.* Redemptio fuit ex præscripto *Matth. 20.* Patris: *Misit Deus Filium suum, ministratio fuit ex electione voluntatis propria: Veni ministrare.* Notandum est igitur quòd Christus redimens impendit nobis partem juxta illud Apostoli: *Adimpleo ea quæ desunt passionum Christi in carne mea.* Quanvis enim passio Christi fuerit superabundans, & infiniti valoris, tamen ut in genere satisfactionis infinitæ habeat in nobis efficaciam, oportet, ut unusquisque illi cooperetur, & suam portet crucem. Impendens verò nobis partem passionis, & redemptionis, non vocat nos in partem servitutis, sed universum abjectæ servitutis ministerium sibi reservat: quia amor in Christo eò plus excedit, quòd Christus plus serviendo se abjicit.

654 Reprehensio Petri, illius documentum fuit, quò Christus monuit ipsum aspersionem fuisse humilitatem, quia ignorabat amorem. Qui enim nescit amorem, ignorans est: *Tu nescis:* Ex opposito magister est qui novit amare: *Vos vocatis me Magister, & Domine, & bene dicitis, sum etenim.* In gymnasio enim amoris universa sapientia comparatur. Est amor quædam flamma ardens, quæ tantum accendit affectum, quantum illuminat discursum. Vocat Balthasar Danielelem, ut interpretetur mysterium characterum, in quibus latebat culparum supplicium. Assignat rationem

Dan. 2. rationem vocandi: *Audivi de te quoniam Spiritum Deorum habebas.* Putabam vocandum à Rege, eo quòd esse insignis sapientia, utpote educatus in scholis Babylo-nicis, ut sic facile exponeret difficiles characteres, & tamen dicitur vocari quasi habens in se Spiritum Dei: Ira: nam spiritus Danielis erat Spiritus Dei, & spiritus Dei est amor, ac proinde sapiens, qui poterat reconditissima mysteria aperire. Amor divinus infundit sapientiam, & plus assequitur amor suis affectibus, quam iudicium suis discursibus.

655 Utrunque possumus ex S. Pagina eruere. Hortatur Propheta homines ut Deum suavis-simum prius degustent, deinde intueantur: *Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus.* Videbatur commutandos esse terminus: nam res prius cognoscuntur, quam gustentur. Non ita: supponit David correspondentiam, quæ datur inter sensus corporis, & potentias animæ, ita ut oculi respondeant menti, gustus voluntati: quo supposito, docere conatur, in Philosophia humana sapientiam amore priorem esse: non enim amatur, nisi quod prius cognoscitur: in Philosophia cælesti amorem esse priorem sapientia, atque adeo ut homo multum assequatur de Deo, ab amore capere debet exordium: nam quicumque Deum verè diligit, omnia quæ Dei sunt, ab ipso intelliget: nam Dei amor plus assequitur suis affectibus, quam iudicium suis discursibus. Ter interrogavit

Christus Petrum de amore, quando cum in pastorem suæ ecclesiæ cooptavit: *Simon Joannis diligis me.* Hæc triplex interrogatio fuit ad reparandam triplicem negationem: si ergo per illas tres interrogaciones, & quasi examen amoris reparandæ erant negationes Petri, consequens est quòd tales negationes fuerint defectus amoris, & quòd idem fuerit Petrum negare Christum, atque illum non amare. Ponderetur us modò terminus propositionis, qua petrus negavit Christum: *Non novi hominem.* Defecit Petrus in amore, defecit ergo in cognitione: ignorat qui non amat: solus plus sapit qui plus amat: nam amor plus assequitur affectibus, quam iudicium discursibus.

§. QUARTUS.

Maior excessus amoris non consistit in sublimando amatum, sed in deprimendo amantem.

656 Excessit amor Christi sapientia, & affectibus: sapientia, siquidem increata sapientia Patris erat: affectibus, quia se usque ad pedes hominum abjecit factus servus, ut serviret hominibus factis dominis: & hic fuit summus excessus amoris. Firmetur hæc animaversio Rege ipso Sapiente. Suum Salomon addixit, dicavitque amorem feminæ moticolæ, eamque cum faceret reginam, se ipsum fecit pastorem: *Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie.* Quo eventu

significavit maiorem esse amorē, quo deprimitur amans, quam quo sublimatur amatus: nam qui extollit, & honorat amatum, nihil in se minuit, nihil sibi detrahit: at qui se deprimat, ut amatum extollat, se minuens, ac sibi detrahens, facit excessum inter omnes summum: alium honorare fit sine impendio honoratis, propria abjectio non stat sine magno detrimento se abijcientis: ille igitur magis amat, qui magis impediōse operatur. Se Christum depresso ad pedes hominum, fuit Christū minui, & homines crescere: Christus se minuit, ibi ponens suum caput, ubi pedes hominum erant: homines creverunt habentes suis pedibus subjacentem Christum. Fuit in Christo maior excessus, quam in Salomone, non solum ex maiori excellentia personæ, sed etiam quia se Christus abiecit factus servus ad pedes ingratorum hominum, à quibus negandus, & vendendus erat.

657 Lavare huiusmodi pedes fuit excessus in Christo ad eō magnus, ut dici possit maior, quam se tradere hostibus, ut pro illis necem oppeteret probris, & convicijs Cruci affixus. Nam excessus eō maior est, quod magis abest ab emolumento. In Cruce habuit Christus titulum Regis: *Rex Judæorum*. Ad pedes hominum habuit titulum servi: *Formam servi accipiens*. In Cruce satisfecit amor redemptione hominum, in lotionē pedum mansit offensus amor obstinatione Judæ: in Cruce triumphavit amor

de peccato, & diabolo: ad pedes Judæ triumphavit diabolus in peccato, & corde discipuli. Erat cor Christi subactum amor, quin obliteret cor Judæ obduratum, ac veluti lapidescens obstinatione: & quod nec deferreat amor, nec vires deponat circa renitentem obstinatum, proh magnus excessus amoris! Tunc agnovit, & factus est Thomas Christum Dominum, ac Deum, quando vidit quod Dominus offerebat illi apertum latus, & subactum cor, nil impediēte obstinatione, qua per octo dies obdurerat. Tunc enim plus excessit credendo, quam accesserat dubitando. Dubitavit de Christi resurrectione, & credidit illius Divinitatem: *Dominus meus, & Deus meus.*

658 Subactum est tandem cor Thomæ subactioni, seu depressioni servatoris: sed cor Judæ obstinatum perseveravit. O cordis feritas ultra omnem beluina feritatem! Non adamas valere, sed duritia! Durum, ac beluinum fuit cor Saulis, siquidem eō devenit, ut effunderet sanguinem sacerdotalem. At ubi vidit coram se prostratum Davidem, benignè ut filium tractavit: *Fili mi David*, quia nullū cor ita durū, ac ferreum est, quod teneritudine, ac humilitate non emollescat:

*Amor eius
causam
non ex-
cessivam.*

1. Jo. 2.0.

*Tota obsti-
natio di-
versitas.*

1. Reg. 22.

1. Reg. 24.

cor

cor tamen Judæ Salvatoris mansuetudine, & humilitate durius, & crudelius mansit. Quia denique cor erat omnium ingratorum ingratiſſimum, proindeque ex subactione, & humilitate Christi amoris deprompsit motiva contemptus: namque ut vidit humilem, despexit: & certè amor Christi in sumū prorupit excessum, dū se pro ingratis deprimeret: cum ille amor plus excedat, qui se plus deprimat.

CAPUT VI.

Excessus amoris humilis in Christo correspondit ingratitude hominum despectibus,

§. PRIMUS.

Contemunt Pharisæi Christū, eo quod quaereret, & admitteret peccatores.

*Humilitas
Christi
profunda.*

1. Jo. 5.

*Christus
Tadæan
tempus
qui hu-
milis.*

659 **H**umilitas amoris Christi fuit profunda, quatenus ille se veluti exhaustit pro reparatione hominum. Exhaustit se naturā, quam assumpsit, patientiā, qua sustinuit, & morte, quam perpeſſus est: *Cum iniquis reputatus est*. Non poterat amor esse humilior, nec Deus plus humiliari: nam Deus pro hominibus homo factus est, ante pedes peccatorum se provolvitur, & pro illis inter duos latrones mortem Crucis oppetit.

660 Verū si Christi humilitas fuit profunda, hominum despectus illi correspondens, fuit absque termino inmensus: siquidem homines illum despexerunt ex eadem causa, ob quam

magnificere debuerant. Quid? ex eo quod Christus se pro hominibus depresso, ab hominibus contemnitur? Parumper divagemur per actiones amoris humilis in Christo, & videbimus despectus correspondentes ex ingratitude hominum. Quærit Christus peccatores, ut eis salutem impendat, & Pharisæi contemunt Christum, eo quod videant cum peccatoribus versatum. Nonne sciebant Pharisæi Messiam, quæ expectabant, venturum tãquam Doctorem, & medicum, ut suo familiari sermone doceret, ac saparet peccatores? Sic vaticinatus est Isaias: *Ut mederer contritis corde, & prædicarem captivis indulgentiam, & clausis apertionem*. Sic etiam id illis Christus intimavit: *Non est opus valentibus medico, sed male habentibus. Non veni vocare justos, sed peccatores*. Cur igitur asperratur excessum, & pro illo Christū despiciant? *Cum publicanis manducant*. Quia cum essent ingrati, fundarunt contemptum in eadem amoris excessu, in quo fundare debuerant æstimationem. Fuit Christus ab hominibus despectus, quia homines quæſivit humilis: nam excessus erga ingratos, depressiones erga hostes, recipiunt pro solutione odium, & pro retributione contemptum. At in hoc summè excessit Christus, quod pro nostro remedio ita se deprimeret, ut ingrata correspondētia nec ejus humilitatē, nec amorem refrigerans immineret.

661 Si primus contemptus ingratitude cōtra amorem hu-

Qq 3 milem

Lut. 5.

1. Jo. 6.

Matt. 9.

Contemp-
tus ingra-
titudinis
erga Chri-
stum.

milem nitebatur in eo, quod
Christus quæreret peccatores,
ut illis opem ferret, secundus cō-
temptus ortum habuit in eo quod
mitissimus Dominus admitteret
benignè peccatores quærentes
remedium, & veniam suorum
scelerum. Provolvit se Magdale-
na ad pedes Domini, in domo Si-
monis leprosi, ut ploreit suas cul-
pas, & earum obtineat indulgentiam:
quid tunc Pharisæus? Factū
aspersit, secum detrahit Christū
adeo humili, ut permittat se
tangi à femina peccatrice: *Hic si
esset Propheta sciret utique quæ,
& qualis est mulier, quæ tangit eum,
quia peccatrix est.* Cum Dominus,
ut peccatoribus operaretur, se
ad eorū pedes provolverit. Unde
igitur ortum habuere cōtemptus
Pharisæi, & humilitas Christi?
Ex ingratitudine, & ex amore:
Pharisæus tanquam ingratus des-
pexit Christum, ut vidit humi-
lem ad medendum peccatoribus:
Christus tanquam amās fuit adeo
humilis, ut se abjiceret ad eorum
pedes: sic inflammatis amorem in
humilitate, ut humilitatem ex-
coqueret in despectu.

§. SECUNDUS.

Propter excessum, quo se Christus in
sacramento occultans dedit ali-
mentum hominibus; fuit ab illis
contemptui habitus.

662 Magna ingratitudo ho-
minum fuit despiciere Christum
peccatores quærentem pro me-
dela illis adhibenda: sed adhuc
maiores videbimus. In solitudi-

ne aluit Dominus prodigiosè
turbas, & post editū miraculum
dixit se panem vivum esse è cælo
delapsum pro æterna hominum
salute: *Ego sum panis vivus qui de
cælo descendi: qui manducat hunc pa-
nem vivit in æternum.* Quid tunc
homines, talem amoris excessum
audientes? Murmurarunt, & des-
pexerunt Christum: *Nonne hic est
Jesus filius Joseph, cujus non novi-
mus patrem, & matrem.* Cur Chris-
tum despexerunt? propter des-
censum è cælo, quem fastus fue-
rat. *Descendit de cælo.* Descensus,
seu humilitas erga ingratos, acci-
pit pro retributione cōtemptum.
Nonne viderant turbæ miracu-
lum, quando Dominus quinque
panibus, & duobus piscibus pavit
tot millia in deserto? Nonne
pro illo agnoverunt ut Messiam,
& voluerunt acclamare Regem?
Cur igitur apud illos maiorem
obtinuit vim humilitas, ut despi-
ceretur quàm miraculū, ut accla-
maretur? Acclamatio executioni
mādata nō fuit, sed despectus,
& hic perpetuatus. Erant enim
ingrati, & ingratitudo oblivisci-
tur miraculum, ne gratetur, & re-
cordatur humilitatem, ut cōtem-
nat. Dixit Christus: *Descendi de
cælo: & Judæi: Non est hic Jesus fi-
lius Joseph.* Denegarunt illi divi-
nitatem, propter humilitatē, qua
homo factus est: nam depressio-
nes exhibitæ in beneficiū Ingrato-
rum, solo cōtemptu solvuntur.

663 Despexerunt homines
Christū, ob profundam sui amo-
ris humilitatem, cum ex humili-
tate debuerint illum Deum ag-
noscere

Ioan. 6.

Miracula
erga ingra-
tos car-
tematur.

Luce. 7.

Ingratitu-
do despectus.

Humilitas
Deo acce-
dit.

noscere, & fateri: nam quicum-
que mundi vanitates plus despi-
cit plus Deo accedit, eique assi-
milatur. Patrem putativum elegit
Christus non Regem, sed fabrum,
non Cæsarem, sed Josephum, ut
intelligerent homines Deum in
terram è Cælo venire, ut magni-
tudines, & vanitates mundanas
despiceret, proindeque mundum
vanum, ac tumidum solida humi-
litate repararet: præterea apud
Deum magnitudinem non in di-
gnitate munerum, sed in virtute
subditorum consistere: quendam
Josephū justum coram Deo esse
magnum monarcham, & adeo
magnum, ut Deus ipse in patrem
suum putativum delegerit. Ad
hæc, si Deus in suum patrem pu-
tativum elegisset Regem, aut
Imperatorem, augetur procul
dubio Judæorum cæcitas. Tunc
enim Omnipotentiam divinam
adscriberent magnitudini huma-
næ: & certè nulla maior divini-
tatis in Christo probatio esse po-
tuit, quàm humilitas ab ipso ele-
cta: nam vivens humilis operaba-
tur prodigiosus, & omnipoten-
tia cum humilitate in solo Deo
homine reperitur. Illam ignora-
runt Hebræi, quia in Christo ope-
rabatur amor, in illis ingratitu-
do: excessus verò humilitatis sol-
vit ingratitudo despectibus.

Eucharis-
tia amor
excessus

664 Prodigiosus excessus
fuit Deum fieri hominem, mira-
bilis genuflectere ante peccato-
res, & incomprehensibilis mori
patibulatum inter duos latrones:
at super omnem excessum fuit
impendi Deum hominibus in

Eucharistia sub speciebus sacra-
mentalibus latentem. Ibi enim
Christus suam veluti depressit
divinitatem, ut faceret hominem
instar Dei, ut pote Deo ipso nu-
tritum. Quid igitur pro retribu-
tione tanti excessus egerunt ho-
mines? Muneratore sui ipsius
Christum despexerunt. Manifestat
se Christus turbis, & decla-
rans se panem vivum, addit, pa-
nem, quem erat impensurus pro
vita obtinenda, & reparanda, esse
suum corpus: *Caro mea est pro mun-
di vita.* Audito Christo, Judæi,
non solum hælere dubij de ex-
cessu, sed etiam contempserunt
personam, & reputarunt fallum,
& impossibile assertum: *Quomodo
potest hic nobis carnem suam dare ad
manducandum?*

Ioan. 6.

665 Quæro, nonne prædi-
xere sacri Vates Messiam futu-
rum esse suorum fidelium panem?
Sic prædixit David: *Memoriam
fecit mirabilium suorum misericors,
& miserator Dominus, escam dedit
timentibus se.* Sic etiam prædixit
Malachias: *Ab ortu Solis usque ad
occasum magnum est nomen meū in gen-
tibus, & in omni loco sacrificatur, &
offerretur nomini meo oblatio munda.*
Nonne prophetici sermonis in-
telligentia apud Judæos fuit?
Cur igitur aspersionem Christum
pollicentem, id quod sacri Vates
prædixerant? Cur suorum Prophe-
tarum vaticinia contemnunt abs-
que ulla reverentia prophetia-
rum? Quia cum in Eucharistico
mysterio contineretur summus
excessus humilitatis Christi pro
beneficio hominum: & cum ho-

Christus
panis ho-
minum
Psalm. 110.

Malac. 1.

mines forent æquè ingrati, ac superbi, ignoravit ingratitude magnitudinem beneficij, & cōtēpfit superbia humilitatem amoris.

*Eucharistia quam
ferri con-
venit.*

666 Hunc excessum de nuntiarunt Prophetæ, Christus exposuit, ratio persuasit. Si enim fuit expediens quod Deus fieret homo, & moreretur pro hominibus, consonum etiam fuit, quod Redemptor institueret vitale ac in vita sua sacrificium, quo Deū homines honorarent: idque nobilius, perfectius, & pretiosius sacrificio animantium, quod Deo offerebant tempore legis: & hoc ex triplici ratione. Prima. Quia illud instituebat Christus Unigenitus filius Dei sacrificatus in patibulo Crucis pro salute hominum. Secunda. Quia apud Deum nullius æstimationis est brutorū animantium effusus sanguis, sed sola voluntas obediens, sancta, & pura. Tertia. Quia cum mundus scateret sceleribus, & nullus in eo foret, qui Deo posset æquè placere, ac Unigenitus ipsius Dei, consequens omni rationi cōsentaneum fuit quod solus ille immolatus potuerit esse sacrificium Deo magis gratum, nobisque magis salutarum: nempe pro salute hominum oblatum semel in Cruce, & repetitum pluries in Sacramento. Cur igitur ignorant

*Ignoran-
tia ex ma-
litiā in-
gestandi-
nis.*

Ioan. 6.

Judæi prophetias, nesciunt rationem, obliviscuntur miracula ante ipsorum conspectum quotidie edita, ut despiciant Christum ob excessum, quem ab illo audierant? *Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?*

Quia cōtēptus ille non habuit ortum ex ignorantia judicij, sed ex malitia ingritudinis. Ut enim denegaret excessum, respōdit beneficio scandalis: *Quomodo potest, & benefactori despectibus: Nonne hic est Jesus filius Joseph?*

667 Verum quod Judæi despicerent Christum propter excessum amoris, quo semanducandum sacramentaliter hominibus obtulerat, non maximam injicit admirationem: erant enim Judæi hostes invidi; & invidus quod plus invidet, plus despicit: excedit tamen omnem admirationem, quod familiares, & maioribus beneficijs aucti, ipsi nempe discipuli Christum etiam despicerent, audientes excessum: *Ioan. 6.*

Durus est hic sermo, & quis potest eum audire. Post hæc verterunt terga ex cōtemptu, suumque deseruerunt Præceptorem: *Ex hoc multum discipulorum abierunt retro.* Notabilis actio horum hominum! contemnere benefactorem, quando debuerant gratificari pro beneficio! Ascendit adeo Christi amor, ut Christus descendat ad illos, seque faciens epulum constituat manducandum in illorum manibus, & vertunt terga, ac deserant? At, quid geret humana ingratitude, nisi ignorare beneficium, & contemnere benefactorem?

668 Mysterium, in quo Christus excessum amoris pariter, & humilitatis præbuit, fuit supremum Eucharistiæ Sacramento: excessum amoris, quia Eucharistia totius infiniti amoris compendium fuit: excessum humilitatis, quia

*Invidia
contem-
nit.*

*Eucharis-
tia amoris
& humili-
tatis ex-
cessus.*

quia repræsentatio Crucis fuit, & institutum, quando lotio pedum Christum rerum Dominum, peccatorum servū exhibuit. Sic enim voluit Dominus hominibus significare in hoc Sacramento conjungi amorē, & humilitatē, scilicet excessum amoris cum humilitate amantis.

Quid igitur gereret hominum ingratitude quando audivit Dominum tatum hoc beneficium, & Sacramentum promittentem? *Abierunt retro.* Despexit amorem ingratitude, quasi per humilitatē offensa. Ea enim est humana ingratitude, ut capiat scādalum ab excessu amoris: cōtemnat, & abominetur quod summè diligere, & æstimare debuerat. Est tamē amor Christi ita efficax, & ardens, ut etiam ab hominibus cōtēptus nō deserat humilitatē, ut impleat excessum.

S. TERTIUS.

In maiori excessu humilitatis excessit ingratitude hominum, ut despiceret Christum humilem.

*Humilitas
excessus
in Christo
respondit
excessu
ingratorum
discipulorum.*

Ioan. 18.

669 Exhibuit se Christus tam excedentem humilitate pro remedio hominum, ut se sponte traderet hominibus, ab iisdem lacerandum convicijs, & affigendum cruci inter duos latrones: *Quem queritis? Ego sum.* Homines è contra se exhibuerunt adeo excedentes ingratitude, ut Christum quod ardentius, eò humilius diligentem contemnerent, & probrosa morte afficerent. Judas eū vendidit adeo vili pretio, ut illud hostiū voluntati cōmiserit: *Quid vultis mihi dari?* Habens ad suos pedes Christū, suū cor tradidit diabolo: nec po-

Matth. 26.

cuit excogitari maior humilitas, nec maior contemptus: arthronus diaboli est cor ingrātū, sicut thronus amoris est humilitas Christi. Pilatus eum despexit injustitiā: siquidem plures fecit voluntatem Judæorum, quàm innocentiam Christi: *Tradidit eum voluntati eorum.* *Luc. 23.* Et fuit Pilatus tyrannus, quia vidit Christum humilem: cum in humilitate innocenti exsaturetur humana crudelitas. Petrus despexit tories, quoties negavit: quia cum vidisset humilē inter hostes, negavit quasi nullius nominis hominem: *Non novi hominem.* Nō minùs despexerunt reliqui discipuli deferentes, cum vidissent humiliter traditum Judæis: *Relinquentes eum omnes fugerunt.* *Matth. 26.* Denique tot fuere à Judæis illatæ injuriæ, quot contemptus: cum enim eas Judæorum inferret odium, & Christi amor ferret, quod plus humilitas augebatur, eò plus contemptus multiplicabatur: nam ingratus multiplicato cōtemptu solet diffiteri obligationem.

670 In beneficio Creationis voluit homo tãquam ingratus affimilari Deo: & in beneficio redemptionis despexit homo Deum, eò quod Deus ita se deprimeret, ut fieret homo. Quomodo igitur in redemptione exhibuit homo maiorem ingritudinem, & Deus maiorem excessum amoris? Quia redemptio fuit inter omnia beneficium maximum: & Deus in eo conferendo maximè offensus: est autem ingenita genuini amoris proprietas, quod magis excedat, quando magis offenditur. Queru-

*Ingratitudo
maior
in redemp-
tiōe.*

huc invenit? Diligebat Isaac Esau, inquit sacer Textus: *Isaac amabat, Esau,* & amor adeo ingeniosus est, ut etiam inops, & omnino rerum exhaustus in veniat quod expedit Unicā habebat Isaac benedictionem jam expensam, & amor sapiens adhuc expendendum in venit: nam verus amor postquā omnia donavit, adhuc donāda excogitat

*Amor
Cogniti
liberalis
er-
ga
ingra-
tos.*

676 Cur tamen Christus dans omnia, repetit donum, si quō magis in homines expeditur, eō plus ab hominibus offēditur? Quia excessus amoris cōsistit in benefaciendo largiter illi, qui solum offendere meditatus est. Semper mihi dignum animadversione fuit tēpus, quo Spiritus S. sub ignis, & linguarū specie in Apostolos decidit. Nā S. Lucas memorat delapsū horā tertia. Cur potius hac, quā qualibet alia diei horā? Cum reliqui Evangelistæ narrēt Christum objisse hora sexta, S. Marcus scribit Cruci affixum horā tertia:

Act. 2.

Mar. 14.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum. Omnes sed scopū veritatis collimarunt: nam Judæi horā tertia à Pilato petierunt, & impetrarunt Christi mortē Descendit igitur in terram Spiritus S. notionalis Dei amor, ut sua munera largiter effundat, ac in homines distribuat, eo tempore quo homines ipsi Deo interitum moliti fuerāt: quia ad mensuram offensarum Christi amor excubat, ut homines donis, ac beneficijs locupletet. Rubū divini amoris flamma corripuit: *apparuit ei Dominus in flama ignis de medio rubi.* Conjecit Deus oculos in lapidem: *Super lapidem*

*Invenit
de ad am-
rem Dei.*

unum septem oculi sunt. Quid invenit Deus in lapide, quid invenit in rubo, ut suorum oculorū beneficentiam lapidi, suorum splendorum rubo impenderet pulchritudinem? Is est Deus erga homines ingratos, ita eos diligit, ut neque illorum duritia, neque aspera, & incivilis correspondētia potuerit amoris excessum retardare.

*Exod. 4.
Iud. 9.
Benedic-
tia Dei
erga ma-
los.*

§. TERTIUS.

Solus novit amare qui novit dare: Siqui cor dedit, omnia dedit.

677 Duabus ex causis amor liberalis esse debet: altera, quia efficacax, & ardens esse nequit, quin operetur: siquidem ex solis operibus illius vis, & efficacia dignoscitur: altera, quia nil tantum amorem prodit, ac manifestat, quantum largitas: siquidē amor quō efficacior, eō liberalior est. Cum hoc posterius satis liqueat, prius firmare, & elucidare oportet. Cherubinus vocatus fuit ab Ezechiele Lucifer, astrum scilicet illud matutinum, quod cū ortu ferē junxit occasum: *Tu Cherub extensus.* Sentiūt communiter Doctores Luciferū fuisse Seraphinum: cur igitur ab Ezechiele non appellatur Seraphinus? Quia Lucifer ortus ad nil tantum anhelavit, quantum ad quietem: *Sedebo in monte Testamēti.* Seraphinus idē est, atque flāma ardens, seu ardēs amor, & qui appetit quiescere, verus amor non est: ille solus verus amor est, qui ita operatur, ut nesciat omnino quietē.

*Liberali-
tas amoris.*

*Exod. 20.
Amor non
est otiosus.*

1. Cor. 14.

678 Exprobrās Christus Pharisæo obsequia, quæ illius domi à Magda-

*Operatis
continua
amoris.*

Luc. 7.

Magdalena acceperat, adjecit: *Nō cessavit osculari pedes meos.* Cur non nota vit perennitatem illā operationis in lacrymis ubertim profusis, & in unguentis largiter effusis ad pedes Domini? In lacrymis exhibuit Magdalena respicientiā, in unguentis effusis liberalitatē, at in osculando pedes excessum amoris, & quando amor excedit, peculiarem suam operationē non intermittit. Respicientiæ datur cessatio, liberalitatis terminus: amor verō in suis actionibus nescit intermissionem, nescit quietē.

*Largitas
manifestat
amorem
Ad Rom. 9.*

1. Cor. 1.

*Amor so-
lus probat
que
pateat as-
pectu.*

Luc. 2.

Cum verō amor ab operando nō cesset, per nullam magis proditur, quā per operationem largiendi: & certē munifici amoris excessum solus aspectus testatur. De Verbo æterno ait Apostolus factum fuisse hominem secundum carnem. Eodem modo loquitur Evangelista: *Verbum caro factū est.* Si anima, seu spiritus fuit præcipua humanitatis pars, quā Verbū assumpsit, sibi que univit, cur non dicitur Verbum potius factum Spiritus, quā factum caro? Est inter carnem, & spiritum hoc discrimen, quod sub humanū aspectum sola caro, & non spiritus cadere potest: cū verō incarnatio Verbi foret excessus amoris, ab Apostolo, & Evangelista dicitur Verbum fieri caro, quia sola hæc oculis potest usurpari: nam in materia amoris non referunt excessus, quos oculi non assequuntur. Etiā crassitudo, & rusticitas pastorum hanc veritatem testata est: dicebant olim. *Trāseamus usque ad Bethlehem, & videamus hoc Verbum.* Si

verbum est, quomodo conspici potest? Verba sunt objectum aurium, non oculorum, ut Christus docuit: *Beati qui audiunt verbū Dei.* Voluerūt pastores significare excessum Verbi divini nati in terris propter hominū amorem, & hic non esset cognitus, nisi esset visus. In materia fidei solum creditur quod nō videtur: in materia amoris solum quod videtur, creditur: in fide obscuritas est potior mysteriorū probatio, in amore evidentia est optimum testimonium excessus: & certē maior evidentia amoris est largiri effusē: nā solus qui novit dare, novit amare.

Luc. 11.

*Christi li-
beralitat
erga ho-
mines.
1. Cor. 13.*

679 Fuit Christus Servator noster erga homines adeo effusus, ut etiam suū cor hominibus largiretur: donatione autem cordis nulla alia sapiētiō, & largior esse potest. *Quid est homo, quia magnificas est: aut quid apponit erga eū cor tuū?* Domine Deus (aiebat patientissimus Job) quid est homo, qui sic extollitur à te, ut à te cor tuum accipiat? Verbum divinum (si loquamur humano modo, & sacræ Scripturæ phrasi) est cor Dei: nā sicut cor residet in pectore hominis, ita Verbum divinū in sinu Patris: *Unigenitus qui est in sinu Patris.* Modō animadvertamus loquēdi Job modū: *Apponit erga eū cor tuū?* Ponere in aliquo cor suum, non est magis usitatus, & ordinarius modus loquēdi amātis: usitator est, aliquem in corde suo ferre, seu portare. Cur igitur ait Job Deum ponere in homine cor suū, quando ad exaggerandum illius amorem, videbatur aptius dixisse Deū

*Verbum
divinum
cor Dei.
1. Cor. 13.*

Cor suum
pro ab eo qui
vere amat

ferre hominē in corde suo? Notabilis, ac mystica locutio! Maior vis amoris probatur in Deo, quando dicitur Deū ponere in homine cor suū, quā si diceretur Deum ferre hominē in corde suo. Ratio est, quia ponere cor suū in homine est tradere cor suum homini: ferre autē hominem in corde suo, est veluti accipere, capiēdo possessionem hominis ex affectu: & manifestē patet maiorem nobis amorem exhibere, ac testari, qui nobis cor suum præbet, quā qui nos in corde suo accipit. Hic tamen modus amādi tantum excedit, ut soli Deo reservatus in ipsum solum cadere possit:

Fi in Dei
datus hominibus.

680 Dedit Deus cor suum, quando Unigenitum Filium suum dedit: & quibus dedit: hominibus ingratiss. Non poterat ultra progredi largitas Christi erga homines, ut cum tāta dedisset, ita se gerere, ac si putasset se hominibus non dare, se ab illis accipere: tunc enim in summo gradu existit liberalitas, quando quis credit se recipere, quando donat. Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Non refert Evangelista beneficia, quæ Deus hominibus contulerat, sed hospitium, quo Deum homines exceperant. Voluit exaggerare largitatē divinam, quasi Deus ita se gerat immēsa donans, ac si putet se accipere. Hortatur Spiritus S. puellas Sionis, ut videant Regem Salomonem redimitū coronā, qua illum mater sua tempore festivitatis desponsationis orna verat.

Item, s.
Liberalitas
dono
ita qui
credis se
accipere.

Caue, s.

Egredimini filie Sion, videte Regem vestrum Salomonem in diademate, quo

coronavit illū mater sua. Salomō ibi in figura exprimit Christū, Servatorē, mater sua est B. Virgo rerum omniū Imperatrix ac Dominā: corona est humanitas, quam Verbum accepit tempore Incarnationis. Sicut Verbum accepit humanitatem, ita dedit Divinitatē: cur igitur fit mentio humanitatis acceptæ, & non Divinitatis datæ? Quia in Incarnatione exercuit Deus magnitudinē suæ Liberalitatis, & qui summē liberalis est, ut Deus, ita se gerit dādo, ac si putaret solum accepisse. In diademate. Corona est, quā Reges plures faciunt, & ideo super caput ponūt. Est igitur corona Verbi humanitas, quā propterea Verbum assummat plurimi, quia illā à nobis accepit, ut Christus esset liberalis erga homines: & liberalis esse erga ingratos summus amoris excessus est.

CAPUT VIII.

Maxima amoris Christi erga ingratos liberalitas fuit, se dare Eucharistia Sacramento obductum.

§. PRIMUS.

Non potuit plus excedere amoris liberalitas, quā in largiēdo honoris discrimine.

681 **M**ysterium, quo se Christus exhibuit amore, & liberalitate magis excellentem, fuit Sacramentum Eucharistia: nā in reliquis mysterijs se dedit, ut satisfaceret: in hoc Sacramento, ut amaret: in reliquis satisfecit voluntati Patris, ut homines redimeret: hoc satisfecit voluntati amoris, ut cum homini-

Liberalitas Christi in Eucharistia.

bus

bus maneret. Reliqua mysteria fere media, ut homo accederet ad Deum: hoc Sacramentum fuit finis, & cōsummatio omniū mediorum, ut homo cum Deo mutuum assequeretur, ac possideret conjunctionem: *In me manet, & ego in illo.* Fuit summa liberalitatis actio: quia se Christus se ipsum donavit, adducto in discrimē honore: & largiri exponendo honorem periculo, est magnus excessus liberalitatis. Nullum maius amoris robur, nulla maior liberalitatis excellentia, quā sic amare, & sic donare, ut amantis, & donantis auctoritas imminui possit. Hæc omnia subivit Christus in Eucharistia discrimina, se donando hominibus in epulum: nam se exposuit, ut putarent homines Deum non esse, quem manducabant.

Hæc
Christi po-
sitio ex-
pedit.

Hæc ani-
malium
permissus.

Genes. 9.

682 Postquam Deus supplicio universalis inūdationis terram obruit, potestatem fecit Noe, & ejus liberis, ut alerentur quibuscunque animantibus antea vetitis: *Omne quod movetur, & vivit, erit nobis in cibum.* Si diluvium fuit supplicium illatū hominibus, ut compesceret appetitus, ac præcipue gula in hunc frænaret, cur peravit Deus libertatem, & licentiam edendi voluptuosius, quando videbatur necessariū præceptum abstinentiæ? Prævidit Deus homines decursu temporum brutis animantibus divinum cultum impensuros, atque adeo ut tantam interciperet, & comprimeret idololatriam, permittit esum illorū, quasi maneret perspicua insania adorare edulium tanquam

Deum. Hac censura Romanus Orator carpsit tales idololatrias: *Et quem tam amentem esse putas, qui illud, quod vescatur, Deum credat esse?* Notabilis excessus amoris Christi, suam hominibus carnem dare in esum, quin vereretur stultorum, ac infidelium opinionem, qua in illius dedecus negare illi poterant Divinitatem. Honores divinos Israelitæ impēdunt vitulo, cum hic sit brutis animantibus tardior, sed ille, quē brutalis tardat amor, & excæcat affectus, ipsos etiam defectus reputat excellentias. Incensus Moyses zelo cōfestim abominabilem vitulum redegit in pulverem, quem aquā dilutum dedit Israelitis potādum: *Sparsit in aquam, & dedit ex eis potum filijs Israel.* Diserta actio, ita comminere idolum, ut ne vestigium quidem vitæ superesset: at potādum dare ipsismet adoratoribus, videtur dolum potius suum illis intimare, quā destruere. Nō ita: fuit satis efficax Moysis industria, ut Hebræi contemnerent idolum, eique denegarent adorationem, & cultum. Voluit Moyses potatione illa omnem profus abolere idololatriam, sic perspicue ostēdens rem potabilem omni cultu, & adoratione indignam esse. Et Christus ex amore suam in Eucharistia auctoritatem contemptui exponit, se dans hominibus in potum, & esum: quia in immenso munere liberalitatis amor illius sine mensura excessit.

Adoratio
epularum
insana.
Cic. de nat.
Deor.

Vitulus
datus.

Exod. 32.

Idolum
datur po-
tandum.